יג: מאימתי פרק ראשון תענית

עין משפט נר מצוה

סמ א מיי׳ פ״ה מהלכות תפלה הלכה ח סמג עשין ע״ח ב טושי״ע ר״ח סי׳ סט סעיף ח וסי׳ שפט סעיף ח:
ע ב מיי׳ שם הלכה ד טושי״ע שם סי׳ שפט סעיף ח:
עא ג מיי׳ שם טושי״ע שם סעיף ב:
עב ד מיי׳ פ״ב מהלכות תפלה הלכה יד סמג עשין ע טשי״ע ח״ח סי׳ תקפה סעיף ח:
עג ה מיי׳ פ״ג מהלכות תענית הלכה ב טושי״ע ח״ח סי׳ תקפה סעיף ב:
עד ו מיי׳ שם הלכה ג טושי״ע שם סעיף ג:

גליון הש״ס

רש״י ד״ה זאת אומרת. מדמוקמינן לה בביהול כו׳. ר״מיסני הא מנא דמסמעתא היא ד״ה דס״ל לעיל דמשום רבל אמור נגון ול״ל מגו לאקמא כפירכות וכיוצא. גם למאי צריך להומה מאוקימתא זו הא דמסמע בכריתות דלעיל דתקמיהו לרבליו מבכם כסומו נמיס ובוכם מזה דאמר אמור בכיכום ועע״ב:

מוסף רש״י

אדבריה. הכיהיו ומכייל עמו בהמוכות הפיל. (ב״בא כס.)

רבינו חננאל

אמר רבא אבל אסור כל שבעה אפילו בצונן ומאי שנא מבשר ומיין. דשרי ליה. ודחי, בשר ריי שריגן ליה כדי לפכוחי פחדיה, אבל הוריצה דמשום הענוג היא לא התירו. לימא מסייעא ליה אין הבוגרת רשאה לנוול עצמה בימי אבל בית אביה. אבל הנערה שרי לנוול עצמה ושלא לרחוץ אפילו בצונן, וש״מ אבל אפי׳ בצונן אסור. ודחי לא, הבוגרת התירו לכחול ולפרכס. תניא תנפוהו אבליו זה (אסור) [אחר] זה [הכביד] שעיר מיקל בתער ומכבס כסותו במים. אמר רב חסדא בתער ולא במספרים. במים ולא בנתר. ולא בחול. אמר רב חסדא זאת אומרת אבל אסיר בתכבוסת. והילכתא אסיר לרחוץ כל גופו כל שבעה בין בחמין בין בצונן. אבל פניו ידיו ורגליו בחמין אסיר ובצונן מותר. ולסוף אפי׳ כל שהוא אסור. ואם לעבר הוזהמא מותר. ולסוף שכי טוב. דרש רב יצחק יחיד שקבל עליו תענית מתפלל עננו בין גואל לרופא. ואקשינן עליה. וכי יחיד קובע ברכה לעצמו. אלא מתפלל עננו בשומע תפלה בכלל הברכה, ואינו מתפלל אותה ברכה בפני עצמה. ומותבינן עליה מהא דתניא, מה בין יחיד לציבור אלא שזה מתפלל [שמונה] עשרה ואלו מתפללין י״ט. היכי דמי,

אלימא יחיד המתפלל בינו לבין עצמו עם הציבור, וציבור דקתני שליח ציבור היורד לפני התיבה, האי י״ט ברכות מתפלל בתענית, כ״ד מתפלל, כדתנן עמדו בתפלה מורידין לפני התיבה זקן ורגיל כו׳ ואומר לפניהם כ״ד ברכות. ושנינן הכי קתני, אין בין יחיד דקאי בצבור כראמרן ליחיד המתפלל חוץ לבית הכנסת, אלא שזה היחיד העומד בחוץ מתפלל י״ח ויחיד המתפלל בכנסת מתפלל י״ט ברכות, אל[מ]א יחיד קובע ברכה לעצמו. ושני, לעולם יחיד יחיד דקאי בצבור, וצבור שליח ציבור ממש, וזה שליח ציבור המתפלל י״ט ברכות בתעניות ראשונות הוא שאין בה כ״ד ברכות, לפיכך זה מתפלל י״ח. ואקשינן, והא תעניות אמצעיות דקתני דאסור במלאכה ובהריצה כו׳ ולא קתני כ״ד. ושנינן, הא תנא באיסורא קמיירי, כלומר אסור במלאכה ובהריצה כו׳ הוא דמיירי, בתפלות לא קמיירי. אי בעי תימא כ״ד ברכות באמצעייתא נמי ליכא. ואקשינן, והא תניא אין בין שלש אמצעיות לשבע אחרונות אלא שבאילו מתריעין ונועלין את החנויות הא [לכל דבריהם] זה וזה שוין וכי תימא הכא נמי תנא ושייר והא אין בין קתני ותסברא אין בין דוקא כגון הני כ״ד וכיוצא בהן.

משיב דבאיסורי קא מיירי דהוי אסור בעשיית מלאכה, ובתפלה לא מיירי, בברכות, ולעולם הא דקתני דצבור מתפלל י״ט מוקמינן בש״ץ, אבל לא ביחיד, דאין יחיד קובע ברכה לעצמו. ואיב״א. לעולם בראשונות ליכא כ״ד, ולהכי לא קתני שבאלו יש כ״ד ובאלו אין כ״ד, דבאמצעיות נמי אין כ״ד. ג) ה״ג, תנא ושייר, ולא [נרסינן] נמי. כלומר, שייר כ״ד, דבשבע איכא ובאמצעיות ליכא. והא אין בין קתני. דמשמע דהוי דוקא, כי היכי דאמרינן דאין בין קמא דוקא, אלמא דליכא ביניייהו אלא מתריעין ונועלין אבל לכ״ד שוין, אלמא דבאמצעיות איכא כ״ד.

ה) פלוגי ל״ל וכי יטול לגרך יסי. ב) נרשה דל״ל ה״ג וכ״ת תנא ושייר ולא נרסינן נמי כלומר וכו׳.

אין הבוגרת רשאה לנוול עצמה. אומר ר״י דהא דשאה לנוול דוקא [ה]אלא ה״ק אין הבוגרת חייבת הא נערה חייבת:

אלא (ו) בצונן. וקאמר נערה דשאה כלומר דלאסורה ואת אמרת דבצונן מותר וקשה לרבא דאמר דבצונן מותר ומשני כי קתני אכיחול ואפירכוס: **אלא** אמר רב יצחק בשומע תפלה. והכי פסק בשמעתא דתפלת תענית בשומע תפלה ואין יחיד קובע ברכה לעצמו לכך צריך כשאומר עננו בש״ת (לצריך) לאומרו קודם שאומר הברכה כשמגיע לעננו קודם שיתחיל לומר כי אתה ש״ת עמך ישראל ברחמים יאמר עננו ולא יתחום אלא יאמר כי אתה ה׳ עונה בעת צרה ומושיע ואח״כ כי אתה ש״ת עמך ישראל ברחמים בא״י שומע תפלה אבל שלא לצורך אומר גואל ישראל וקונע ברכה ותוחם:

תנא ושייר. פי׳ תנא עשיית מלאכה ושייר כ״ד ברכות שבתענית היו מוסיפין ו׳ ברכות כדמפרש לקמן ברפ״ב (דף טו.): **מאי** שייר דהאי שייר בו׳. פי׳ דמשום הדא מילתא לא הוי (ח) לתנא לשייר וא״ת הכא קאמר דלא תנא ושייר דהא אין בין קאמר דמשמע דאין בין זה לזה אלא אלו בלבד וקשה דהא במגילה (דף ח.) קתני אין בין נדרים לנדבות אלא שהנדרים מייב באחריותן ונדבות אינו מייב באחריותן ואנו יודעין דיש (ט) חילוק אחר בנדרים אינן באים אלא מן החולין דכל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין ונדבות באות מן המעשר כדאמר (בנדרים ס.) וחזמת שלמים ואכלת דכתיב גבי מעשר וי״ל דהתם נמי דזה חזה שוה והני מילי גבי שלמים יש חילוק והא דקתני אין בין מיירי בעולות דאין בין עולות לנדרים לעולות בנדבה אלא שהנדרים מייב באחריותן מה שאין כן בנדבה דהא אין בין עולות לנדרים לעולות בנדבות אלא חילוק זה דהא כל עולות אינן באין אלא מן החולין(י):

ותסברא והא שייר תיבה. פי׳ (י) מפרש לקמן (דף טו.) שמוליאין התיבה בראש העיר ט) (באמצעיות) באחרונות ותסברא דהא שייר תיבה פי׳ וליכא למימר דבאיסורא קמיירי דהא דמתריעין ונועלין מאי איסור איכא:

אין הבוגרת רשאה לנוול את עצמה בימי אבל אביה הא נערה רשאה מאי לאו ברחיצה ובמאי אילימא בחמין אין הבוגרת רשאה והאמר רב חסדא אבל אסור להושיט אצבעו בחמין אלא לאו בצונן לא אכיחול ופירכוס לימא מסייע ליה דא״ר אבא הכהן משום רבי יוסי הכהן מעשה ומתו בניו של ר׳ יוסי בר חנינא ורחץ בצונן כל שבעה אמרי התם בשתכפוהו אבליו זה אחר זה דתניא תכפוהו אבליו זה אחר זה הכביד שערו מיקל בתער ומכבס כסותו במים אמר רב חסדא בתער אבל לא במספרים במים ולא בנתר ולא בחול ולא באהל איבא דאמרי אמר רבא אבל אסור בצונן כל שבעה מאי שנא מבשר ויין התם (ח) לפבוחי פחדיה הוא דעביד לימא מסייע ליה אין הבוגרת רשאה לנוול עצמה הא נערה רשאה במאי אילימא בחמין אין הבוגרת רשאה והאמר רב חסדא אבל אסור להושיט אצבעו בחמין אלא לאו בצונן לא אכיחול ופירכוס אמר רב חסדא זאת אומרת אבל אסור בתכבוסת כל שבעה (ט) והלכתא אבל אסור לרחוץ כל גופו בין בחמין בין בצונן כל שבעה אבל פניו ידיו ורגליו בחמין אסור בצונן מותר (י) אבל לסוך אפילו כל שהוא אסור ואם לעבר את הזוהמא מותר צלותא דתעניתא היכי מדכרינן אדבריה רב יהודה לרב יצחק בריה ודרש יחיד שקיבל עליו תענית מתפלל של תענית והיכן אומרה בין גואל לרופא מתקיף לה רב (כ) יצחק וכי יחיד קובע ברכה לעצמו אלא אמר רב יצחק (ל) בשומע תפלה וכן אמר רב ששת בשומע תפלה מיתיבי אין בין יחיד לצבור אלא שזה מתפלל שמונה עשרה וזה מתפלל תשע עשרה מאי יחיד ומאי צבור אילימא יחיד ממש וצבור ש״צ הני תשע עשרה עשרין וארבע הוו אלא לאו ה״ק אין בין יחיד דקבל עליו תענית יחיד ליחיד שקבל עליו תענית צבור אלא שזה מתפלל שמונה עשרה וזה מתפלל תשע עשרה ש״מ יחיד קובע ברכה לעצמו לא לעולם אימא לך שליח צבור ודקא קשיא לך שליח צבור עשרין וארבע מצלי (מ) בג׳ תעניות ראשונות (נ) דליכא עשרים וארבע ולא והא אין בין קתני אין בין ג׳ ראשונות לג׳ אמצעיות אלא שבאלו מותרין בעשיית מלאכה ובאלו אסורין בעשיית מלאכה הא לכ״ד זה וזה שוין (ס) תנא ושייר מאי שייר דהאי שייר (ע) ותו והא אין בין קתני אלא תנא באיסורי קא מיירי בתפלות לא מיירי ואי בעית אימא (פ) באמצעייתא נמי לא מצלי כ״ד ולא והתניא (צ) אין בין ג׳ שניות לשבע אחרונות אלא שבאלו מתריעין ונועלין את החנויות הא לכל דבריהם זה וזה שוין וכי תימא הכא נמי תנא ושייר והא אין בין קתני ותסברא אין בין דוקא והא

לגולל עצמה, אלא רוחצין בצונן, הא נערה רשאה לנוול עצמה דאפי׳ בצונן אינה רוחצת, וקשיא לרבא דאמר אבל בצונן מותר. לא כי קתני. אין הבוגרת רשאי לנוול הא נערה רשאה, אכיחול, אבל בצונן מותר אפי׳ בנערה. **התם.** בבשרא וחמרא ליכא אלא לפכוחי פחדא, אבל ליכא תענוג, לפיכך שרי. הכא בצונן איכא תענוג, לפיכך אסור. **אלא לאו בצונן.** קאמר דנערה רשאה לנוול עצמה, [ש״מ] דאבל אסור בין בחמין בין בצונן, והוי סיועא. לא כי קתני. נערה רשאה לנוול בכיתול ופירכוס, אבל בצונן מותר, ולא הוי סיועא. **וכי יחיד קובע ברכה לעצמו.** (ו) יש מברך הענה בעת צרה. **בשומע תפלה.** שכולל בשומע תפלה ואינו מברך ברכה לעצמו. הני. רש״ן, כ״ד הוויין, כדמפרש לקמן. **וקתני שזה מתפלל תשע עשרה.** אלמא דקובע ברכה לעצמו, שמברך הענה בעת צרה. [ודקא קשיא לך דהא] הוויין כ״ד ברכות, בדקמייתא. בשלש תעניות ראשונות קא מיירי, דליכא בהו כ״ד ולא הוי אלא י״ט, ולעולם אין היחיד קובע ברכה לעצמו. **אלא שבאלו.** אמצעיות, אסורין במלאכה, וראשונות מותרין במלאכה, הא לעשרים וארבעה זה וזה שוין, כי היכי דבאמצעיות איכא עשרים וארבעה הכא נמי איכא בראשונות כ״ד, ולא מצית לתרוצי דצבור מתפלל י״ט בש״ץ, והא איכא כ״ד. אלא ביחיד שקיבל תענית עצור, ותישבוט דיחיד קובע ברכה לעצמו. ה״ג. **תנא באיסורין קא מיירי.** כלומר, לעולם בראשונות ליכא כ״ד, והא דלא קתני שבאלו יש כ״ד ובאלו אין כ״ד, דבאמצעיות נמי אין כ״ד. ג) ה״ג, תנא ושייר, ולא [נרסינן] נמי. כלומר, שייר כ״ד, דבשבע איכא ובאמצעיות ליכא. **והא אין בין קתני.** דמשמע דהוי דוקא, כי היכי דאמרינן דאין בין קמא דוקא, אלמא דליכא ביניייהו אלא מתריעין ונועלין אבל לכ״ד שוין, אלמא דבאמצעיות איכא כ״ד.

מסורת הש״ס

ה) [ו״ל דס״ל כ״מ סי׳: ד״ה לפסמוי פחדיה לפסיל דאמנתו וכו׳], ב) [גיר׳ רא״ש יומא], ג) [סוכה נד. וש״ן], ד) [תוספתא מגילה פ״א], כ) כמ״ל: כין אמצעיות לראשונות, ו) [לעיל יב:], ז) [ועי׳ תוס׳ קידושין לג. ותוס׳ חולין נד: ד״ה אין ותוס׳ ערכין כח: ד״ה אומרין], ח) [וע״פ תוספות מגילה ח. ד״ה אין ותוס׳ ב״ק סב: ד״ה מי קתני ותוס׳ מגילה ח. ד״ה אמאי ותוספות שבת סב. ד״ה אין], ט) רש״ל מ״ר.

הגהות הב״ח

(א) נמ׳ ודקא קשיא לך ש״ל כ״ד מלגי בקמייתא דליכא כ״ד כל״ל: (ב) שם מאי שייר דהאי שייר (וכו׳ הכא אין בין קתני אמ״מ. וי״ב מפרש״י משמע דלא גרסינן ליה הכא וכו׳ מדקאמר המקבה ולא הכא אין בין קתני ומאי דמני דשייר כלומר ואין בין לאו דוקא ל״כ מאי פריך ליה מי הכא אין בין קתני אבל לגר אינה בהרת דבמתעניתא נמי לא מגלי כ״ד ל״כ הא דקתני אין בין ג׳ לאמצעיות מי דוקא אין בין קתני ולכתי פריך בסמוך וכ״ת הכא נמי תנא ושייר הכא אין בין קתני דקס״ד דהאי אין בין נמי דוקא קתני כהיא דהיתה ומאני ומסבכת מי כלומר ע״כ גרשא קתני אין בין דוקא וכסיפא לאו דוקא הוא דהא שייר תיבה מי׳: (ג) רש״י ד״ה אין הבוגרת וכו׳ שיקבל עליה הס״ד ואח״כ מה״ד הא נערה: (ד) ד״ה כ״ד הוויין בדתנן בפירקין דלקמן: (ה) ד״ה בקמייתא בג׳ תעניות דלאמצעיות הס״ד ומה״ד דליכא כו׳: (ו) ד״ה דאלו מי׳ דלא הא מי׳ הא מי׳ הס״ד ומה״ד הא מי׳ מדקתמרין בקמייתא וכו׳ ומשום דבהא מילתא קמייתא: (ז) תוס׳ ד״ה אלא לאו בצונן מי׳ מלומר דאסורה וראין אומרים דבצונן מותר: (ח) ד״ה מאי מי׳ לא הוי ליה לתנא לשייר מי׳ אלא אלו בלבד והא נמנילה דתני כל״ל ותיבת דקא נמתק: (ט) בא״ד ואנו יודעין דיש ביניהן חילוק אחר מי׳ נאות מן המעשר וחזמת שלמים ואכלת דכתיב וחזמת שלמים ואכלת גבי מעשר א״ל דהתם נמי לכל דבריהם זה וזה שוה והני מילי גבי שלמים יש חילוק דהא דקתני אין בין עולות לנדרים לעולות בנדבה אלא שהנדרים מייב באחריותן מה שאין כן בנדבה דהא אין בין עולות לנדרים לעולות בנדבות אלא חילוק זה דהא כל עולות אינן באין אלא מן החולין: (י) מפרש לקמן (דף טו:) שמוליאין התיבה בראש העיר ט) (באמצעיות) באחרונות ותסברא דהא שייר תיבה פי׳ וליכא למימר דבאיסורא קמיירי דהא דמתריעין ונועלין מאי איסור איכא: לאו

אין בין הבוגרת רשאה לנוול עצמה. אומר ר״י דהא דשאה לאו דוקא [ה]אלא ה״ק אין הבוגרת חייבת הא נערה חייבת:

אלא (ו) בצונן. וקאמר נערה דשאה כלומר דלאסורה ואת אמרת דבצונן מותר וקשה לרבא דאמר דבצונן מותר ומשני כי קתני אכיחול ופירכוס: **אלא** אמר רב יצחק בשומע תפלה. והכי פסק בשמעתא דתפלת תענית בשומע תפלה ואין יחיד קובע ברכה לעצמו לכך צריך כשאומר עננו בש״ת (לצריך) לאומרו קודם שאומר הברכה כשמגיע לעננו קודם שיתחיל לומר כי אתה ש״ת עמך ישראל ברחמים יאמר עננו ולא יתחום אלא יאמר כי אתה ה׳ עונה בעת צרה ומושיע ואח״כ כי אתה ש״ת עמך ישראל ברחמים בא״י שומע תפלה אבל שלא לצורך אומר גואל ישראל וקונע ברכה ותוחם:

תנא ושייר. פי׳ תנא עשיית מלאכה ושייר כ״ד ברכות שבתענית היו מוסיפין ו׳ ברכות כדמפרש לקמן ברפ״ב (דף טו.): **מאי** שייר דהאי שייר בו׳. פי׳ דמשום הדא מילתא לא הוי (ח) לתנא לשייר וא״ת הכא קאמר דלא תנא ושייר דהא אין בין קאמר דמשמע דאין בין זה לזה אלא אלו בלבד וקשה דהא במגילה (דף ח.) קתני אין בין נדרים לנדבות אלא שהנדרים מייב באחריותן ונדבות אינו מייב באחריותן ואנו יודעין דיש (ט) חילוק אחר בנדרים אינן באים אלא מן החולין דכל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין ונדבות באות מן המעשר כדאמר (בנדרים ס.) וחזמת שלמים ואכלת דכתיב גבי מעשר וי״ל דהתם נמי דזה חזה שוה והני מילי גבי שלמים יש חילוק והא דקתני אין בין מיירי בעולות דאין בין עולות לנדרים לעולות בנדבה אלא שהנדרים מייב באחריותן מה שאין כן בנדבה דהא אין בין עולות לנדרים לעולות בנדבות אלא חילוק זה דהא כל עולות אינן באין אלא מן החולין:

ותסברא והא שייר תיבה. פי׳ (י) מפרש לקמן (דף טו:) שמוליאין התיבה בראש העיר ט) (באמצעיות) באחרונות ותסברא דהא שייר תיבה פי׳ וליכא למימר דבאיסורא קמיירי דהא דמתריעין ונועלין מאי איסור איכא:

אין הבוגרת רשאה לנוול את עצמה בימי אבל אביה הא נערה רשאה מאי לאו ברחיצה ובמאי אילימא בחמין אין הבוגרת רשאה והאמר רב חסדא אבל אסור להושיט אצבעו בחמין אלא לאו בצונן לא אכיחול ופירכוס לימא מסייע ליה דא״ר אבא הכהן משום רבי יוסי הכהן מעשה ומתו בניו של ר׳ יוסי בר חנינא ורחץ בצונן כל שבעה אמרי התם בשתכפוהו אבליו זה אחר זה דתניא תכפוהו אבליו זה אחר זה הכביד שערו מיקל בתער ומכבס כסותו במים אמר רב חסדא בתער אבל לא במספרים במים ולא בנתר ולא בחול ולא באהל איבא דאמרי אמר רבא אבל אסור בצונן כל שבעה מאי שנא מבשר ויין התם (ח) לפבוחי פחדיה הוא דעביד לימא מסייע ליה אין הבוגרת רשאה לנוול עצמה הא נערה רשאה במאי אילימא בחמין אין הבוגרת רשאה והאמר רב חסדא אבל אסור להושיט אצבעו בחמין אלא לאו בצונן לא אכיחול ופירכוס אמר רב חסדא זאת אומרת אבל אסור בתכבוסת כל שבעה (ט) והלכתא אבל אסור לרחוץ כל גופו בין בחמין בין בצונן כל שבעה אבל פניו ידיו ורגליו בחמין אסור בצונן מותר (י) אבל לסוך אפילו כל שהוא אסור ואם לעבר את הזוהמא מותר צלותא דתעניתא היכי מדכרינן אדבריה רב יהודה לרב יצחק בריה ודרש יחיד שקיבל עליו תענית מתפלל של תענית והיכן אומרה בין גואל לרופא מתקיף לה רב (כ) יצחק וכי יחיד קובע ברכה לעצמו אלא אמר רב יצחק (ל) בשומע תפלה וכן אמר רב ששת בשומע תפלה מיתיבי אין בין יחיד לצבור אלא שזה מתפלל שמונה עשרה וזה מתפלל תשע עשרה מאי יחיד ומאי צבור אילימא יחיד ממש וצבור ש״צ הני תשע עשרה עשרין וארבע הוו אלא לאו ה״ק אין בין יחיד דקבל עליו תענית יחיד ליחיד שקבל עליו תענית צבור אלא שזה מתפלל שמונה עשרה וזה מתפלל תשע עשרה ש״מ יחיד קובע ברכה לעצמו לא לעולם אימא לך שליח צבור ודקא קשיא לך שליח צבור עשרין וארבע מצלי (מ) בג׳ תעניות ראשונות (נ) דליכא עשרים וארבע ולא והא אין בין קתני אין בין ג׳ ראשונות לג׳ אמצעיות אלא שבאלו מותרין בעשיית מלאכה ובאלו אסורין בעשיית מלאכה הא לכ״ד זה וזה שוין (ס) תנא ושייר מאי שייר דהאי שייר (ע) ותו והא אין בין קתני אלא תנא באיסורי קא מיירי בתפלות לא מיירי ואי בעית אימא (פ) באמצעייתא נמי לא מצלי כ״ד ולא והתניא (צ) אין בין ג׳ שניות לשבע אחרונות אלא שבאלו מתריעין ונועלין את החנויות הא לכל דבריהם זה וזה שוין וכי תימא הכא נמי תנא ושייר והא אין בין קתני ותסברא אין בין דוקא והא

לגולל עצמה, אלא רוחצין בצונן, הא נערה רשאה לנוול עצמה דאפי׳ בצונן אינה רוחצת, וקשיא לרבא דאמר אבל בצונן מותר. לא כי קתני. אין הבוגרת רשאי לנוול הא נערה רשאה, אכיחול, אבל בצונן מותר אפי׳ בנערה. **התם.** בבשרא וחמרא ליכא אלא לפכוחי פחדא, אבל ליכא תענוג, לפיכך שרי. הכא בצונן איכא תענוג, לפיכך אסור. **אלא לאו בצונן.** קאמר דנערה רשאה לנוול עצמה, [ש״מ] דאבל אסור בין בחמין בין בצונן, והוי סיועא. לא כי קתני. נערה רשאה לנוול בכיתול ופירכוס, אבל בצונן מותר, ולא הוי סיועא. **וכי יחיד קובע ברכה לעצמו.** (ו) יש מברך הענה בעת צרה. **בשומע תפלה.** שכולל בשומע תפלה ואינו מברך ברכה לעצמו. הני. רש״ן, כ״ד הוויין, כדמפרש לקמן. **וקתני שזה מתפלל תשע עשרה.** אלמא דקובע ברכה לעצמו, שמברך הענה בעת צרה. [ודקא קשיא לך דהא] הוויין כ״ד ברכות, בדקמייתא. בשלש תעניות ראשונות קא מיירי, דליכא בהו כ״ד ולא הוי אלא י״ט, ולעולם אין היחיד קובע ברכה לעצמו. **אלא שבאלו.** אמצעיות, אסורין במלאכה, וראשונות מותרין במלאכה, הא לעשרים וארבעה זה וזה שוין, כי היכי דבאמצעיות איכא עשרים וארבעה הכא נמי איכא בראשונות כ״ד, ולא מצית לתרוצי דצבור מתפלל י״ט בש״ץ, והא איכא כ״ד. אלא ביחיד שקיבל תענית עצור, ותישבוט דיחיד קובע ברכה לעצמו. ה״ג. **תנא באיסורין קא מיירי.** כלומר, לעולם בראשונות ליכא כ״ד, והא דלא קתני שבאלו יש כ״ד ובאלו אין כ״ד, דבאמצעיות נמי אין כ״ד. ג) ה״ג, תנא ושייר, ולא [נרסינן] נמי. כלומר, שייר כ״ד, דבשבע איכא ובאמצעיות ליכא. **והא אין בין קתני.** דמשמע דהוי דוקא, כי היכי דאמרינן דאין בין קמא דוקא, אלמא דליכא ביניייהו אלא מתריעין ונועלין אבל לכ״ד שוין, אלמא דבאמצעיות איכא כ״ד.

מסורת הש״ס

ה) [ו״ל דס״ל כ״מ סי׳: ד״ה לפסמוי פחדיה לפסיל דאמנתו וכו׳], ב) [גיר׳ רא״ש יומא], ג) [סוכה נד. וש״ן], ד) [תוספתא מגילה פ״א], כ) כמ״ל: כין אמצעיות לראשונות, ו) [לעיל יב:], ז) [ועי׳ תוס׳ קידושין לג. ותוס׳ חולין נד: ד״ה אין ותוס׳ ערכין כח: ד״ה אומרין], ח) [וע״פ תוספות מגילה ח. ד״ה אין ותוס׳ ב״ק סב: ד״ה מי קתני ותוס׳ מגילה ח. ד״ה אמאי ותוספות שבת סב. ד״ה אין], ט) רש״ל מ״ר.

הגהות הב״ח

(א) נמ׳ ודקא קשיא לך ש״ל כ״ד מלגי בקמייתא דליכא כ״ד כל״ל: (ב) שם מאי שייר דהאי שייר (וכו׳ הכא אין בין קתני אמ״מ. וי״ב מפרש״י משמע דלא גרסינן ליה הכא וכו׳ מדקאמר המקבה ולא הכא אין בין קתני ומאי דמני דשייר כלומר ואין בין לאו דוקא ל״כ מאי פריך ליה מי הכא אין בין קתני אבל לגר אינה בהרת דבמתעניתא נמי לא מגלי כ״ד ל״כ הא דקתני אין בין ג׳ לאמצעיות מי דוקא אין בין קתני ולכתי פריך בסמוך וכ״ת הכא נמי תנא ושייר הכא אין בין קתני דקס״ד דהאי אין בין נמי דוקא קתני כהיא דהיתה ומאני ומסבכת מי כלומר ע״כ גרשא קתני אין בין דוקא וכסיפא לאו דוקא הוא דהא שייר תיבה מי׳: (ג) רש״י ד״ה אין הבוגרת וכו׳ שיקבל עליה הס״ד ואח״כ מה״ד הא נערה: (ד) ד״ה כ״ד הוויין בדתנן בפירקין דלקמן: (ה) ד״ה בקמייתא בג׳ תעניות דלאמצעיות הס״ד ומה״ד דליכא כו׳: (ו) ד״ה דאלו מי׳ דלא הא מי׳ הא מי׳ הס״ד ומה״ד הא מי׳ מדקתמרין בקמייתא וכו׳ ומשום דבהא מילתא קמייתא: (ז) תוס׳ ד״ה אלא לאו בצונן מי׳ מלומר דאסורה וראין אומרים דבצונן מותר: (ח) ד״ה מאי מי׳ לא הוי ליה לתנא לשייר מי׳ אלא אלו בלבד והא נמנילה דתני כל״ל ותיבת דקא נמתק: (ט) בא״ד ואנו יודעין דיש ביניהן חילוק אחר מי׳ נאות מן המעשר וחזמת שלמים ואכלת דכתיב וחזמת שלמים ואכלת גבי מעשר א״ל דהתם נמי לכל דבריהם זה וזה שוה והני מילי גבי שלמים יש חילוק דהא דקתני אין בין מיירי בעולות דאין בין עולות לנדרים לעולות בנדבה אלא שהנדרים מייב באחריותן מה שאין כן בנדבה דהא אין בין עולות לנדרים לעולות בנדבות אלא חילוק זה דהא כל עולות אינן באין אלא מן החולין: (י) מפרש לקמן (דף טו:) שמוליאין התיבה בראש העיר ט) (באמצעיות) באחרונות ותסברא דהא שייר תיבה פי׳ וליכא למימר דבאיסורא קמיירי דהא דמתריעין ונועלין מאי איסור איכא: לאו

רבינו גרשום

אין הבוגרת רשאי לנוול עצמה. לפי שעומדת על מרקה וראויה לינשא. אילימא בחמין. אין הבוגרת רשאי לנוול עצמה. כלומר דיכולה לרחוץ בחמין. אלא לאו בצונן.קאמראיהבוגרתרשאה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com